

Plan för POSOM och krisstöd

Bilaga 2 till krisledningsplan

Dokumenttyp	Dokument-ID KS 2022/167	Datum för beslut 2022-04-12	Version 1
Beslutsinstans Kommundirektör	Dokumentansvarig Kommunledningsförvaltning en	Ansvarig för uppföljning Beredskapssamordnare	Reviderad [Reviderad]
Dokumentet gäller Krisberedskap/Krisledning/POSOM och krisstöd			

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Krisledningsorganisation	3
3	POSOM i Kramfors kommun	4
4	Organisation vid kris	5
4.1	Larmning av POSOM	5
4.2	Start av POSOM.....	5
4.3	Krisstöd.....	5
4.4	Samordningsgruppens roll vid kris	6
4.5	Utse talesperson.....	6
4.6	Under POSOM-aktivitet	6
5	Organisation i vardagen	6
6	Utvärdering.....	6
7	Dokumentansvarig	7
7.1	Dokumentförteckning.....	7

1 Inledning

POSOM står för psykisk och social omsorg. POSOM-verksamhet ska finnas i varje kommun och är en del av krisledningsorganisationen. POSOM ska träda i kraft när de vanliga resurserna inte räcker till vid sådana krissituationer inom Kramfors kommun där psykosocial hjälp behövs: akuta kriser, olyckor eller katastrofer av sådan omfattning att normal organisation bedöms vara otillräcklig.

Det kan alltså röra sig om stora olyckor av olika slag, exempel på sådana är Estoniaförlisningen 1994, tsunamin 2004 och skogsbranden i Västmanland 2014. Tänkbara lokala scenarion kan vara större bussolycka eller omfattande brand. POSOM kan också vara till hjälp för drabbade Kramforsbor även om själva olyckan/krisen inte inträffat inom kommunen. Målet för den psykiska och sociala omsorgen av drabbade människor vid stora olyckor och katastrofer är att ge stöd i den aktuella situationen och att förebygga psykisk ohälsa på sikt.

2 Krisledningsorganisation

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar att verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och att information till allmänheten samordnas vid kris, Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544).

Inom kommunen finns en krisledningsplan för samhällsstörningar, det vill säga en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning (eller överhängande risk för allvarlig störning) i viktiga samhällsfunktioner och som kräver brådskande insatser av kommunen.

Tre principer är centrala i vårt krishanteringssystem:

- ansvarsprincipen
- likhetsprincipen
- närhetsprincipen

Ansvarsprincipen innebär att den som har ansvar för en viss verksamhet under normala fredstida förhållanden, har motsvarande ansvar för verksamheten under svåra samhällsstörningar och vid extraordinära händelser.

Likhetsprincipen innebär att en verksamhets lokalisering och organisation så långt det är möjligt ska vara densamma såväl under normala förhållanden som under samhällsstörning eller extraordinär händelse.

Närhetsprincipen innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Som ett stöd till krisledningsorganisationen finns POSOM som ska hantera de eventuella psykiska och sociala konsekvenserna av oönskade händelser.

3 POSOM i Kramfors kommun

I Kramfors kommun finns en POSOM-samverkan mellan kommunen, räddningstjänsten, polisen, Röda korset och Svenska kyrkan. Förvaltningschefen för välfärdsförvaltningen har det yttersta ansvaret för att kommunen har en POSOM-organisation och verksamhetschef för individ- och familjeomsorgen är ordförande i samordningsgruppen. POSOM har en samordningsfunktion för ledning och samordning av insatser för psykisk och social omsorg av människor i kris- och katastrofsituationer. Verksamheten ska bygga på kunskap och erfarenhet från olika områden. POSOM består därför av representanter från välfärdsförvaltningen, bildningsförvaltningen samt externa myndigheter och organisationer som, inom sina respektive organisationer och nätverk, bidrar med resurspersoner som genomför den psykiska och sociala omsorgen.

Organisationen består av en samordningsgrupp med representanter från

- Räddningstjänsten Höga kusten - Ådalen
- Polisen
- Svenska kyrkan
- Region Västernorrland
- Röda korset
- Kommunen
 - Välfärdsförvaltningen
 - Bildningsförvaltningen
 - Beredskapssamordnare

Samordningsgruppen kan förstärkas med nödvändig kompetens beroende på händelsens specifika karaktär. I händelse av kris kan kommunens krisledningsgrupp vara sammankallad och aktiv och det är därför väsentligt att undvika att de personer som deltar där inte har ett uttalat ansvar i POSOM eftersom kommunens krisledning har företräde. POSOM kan dock vara aktiverad utan att kommunens krisledning är verksam.

Förutom samordningsgruppen så finns ett antal intresserade och utbildade personer inom varje organisation som finns representerad; resurspersoner. Samordningsgruppen ansvarar för att dessa får fortlöpande information och utbildning. Respektive organisations representanter i samordningsgruppen ansvarar för att anskaffa resurspersoner inom sina organisationer/nätverk. Kommunen ansvarar för att hålla register över resurspersoner aktuella.

I första hand ska regionens primärvård eller kommunens socialtjänst ansvara för den psykosociala omsorgen och endast vid de tillfällen när de ordinarie resurserna inte räcker till ska samordningsgruppen aktiveras. En närmare beskrivning av samordningsgruppens ansvar vid sådana tillfällen finns på checklista för POSOM samordningsgrupp och för resurspersonerna på deras checklista.

Respektive organisation som finns representerade i POSOM-verksamheten står för sina egna kostnader. Kostnader för utbildning hanteras inom kommunens budget för kris och beredskap.

4 Organisation vid kris

4.1 Larmning av POSOM

Vid en olycka är oftast räddningstjänsten först på plats och därefter polisen. Räddningschef i beredskap (RCB) vid Räddningstjänsten Höga kusten - Ådalen och Medelpads räddningstjänst eller polisens vakthavande polisbefäl kan begära aktivering av POSOM. Detta ska ske genom att de vänder sig till kommunens krisledning som i sin tur kontaktar samordningsgruppens ordförande. RCB har kontaktuppgifter till kommunens krisledning.

Polisen (Regionledningscentralen, RLC) ska, vid händelser där behov av POSOM kan uppstå, kontakta RCB via SOS.

Ordförande/ersättare för ordförande kan beordra ut resurspersoner om det finns ett behov. Om man bedömer att händelsen är av en sådan karaktär att omfattande resurser krävs och egen personal inte räcker till kan ordförande kontakta samordningsgruppen och samråda. RCB kan vara behjälplig vid bedömning och kontakter.

4.2 Start av POSOM

Efter en initial uppskattning av det inträffade kan någon/några i samordningsgruppen bege sig till platsen för händelsen för att göra en tydligare lägesbedömning. Eller så kan man direkt besluta om att aktivera resurspersoner som ska bege sig till olycksplats eller lämplig uppsamlingsplats. Krisstöd kan behöva erbjudas i olika nivåer beroende på händelse.

I många fall träder Svenska kyrkan in med en viktig roll såväl i det akuta skedet som i uppföljningsarbetet. Svenska kyrkan har ett samordningsuppdrag om krisstöd för alla oavsett religion. Kyrkan fyller ofta ett behov av trygghet och kontinuitet i en kaotisk situation. Kyrkans närvaro och ritualer kan underlätta sorgearbetet för de drabbade.

4.3 Krisstöd

Det har under senare år allt oftare uppstått behov av krisstöd även vid mindre händelser. Det finns ett glapp mellan vardagshändelser och POSOM-händelser där ansvaret för stöd till drabbade är oklart. Om en mindre olycka eller till exempel ett suicid inträffar rycker räddningstjänst och polis ut till händelsen. När de gjort sin akuta insats ska de lämna skadplats och kvar kan finnas drabbade, anhöriga och vittnen som behöver stöd att bearbeta det inträffade men som inte är direkt vårdkrävande och därmed inte är primärvårdens ansvar.

För att inte dessa personer ska "falla mellan stolarna" kan POSOM larmas även vid sådana händelser och kan då vara till hjälp med att endera slussa vidare till andra instanser eller erbjuda någon form av stöd.

4.4 Samordningsgruppens roll vid kris

Om ordförande beslutat att aktivera POSOM kan det, beroende på händelse, finnas behov för samordningsgruppen att träffas, detta kan även ske genom telefonmöte. Samordningsgruppen ansvarar för att aktivera resurspersoner, säkerställa resurspersonernas möjlighet till kontinuitet och arbete över tid samt besluta om eventuella samlingsplatser.

4.5 Utse talesperson

Talesperson när kommunens krisledning är aktiverad:

- Den eller de som krisledningsgruppen utser.

Talesperson vid POSOM-aktivitet:

- Den eller de som samordningsgruppen utser.

Vid en händelse där kommunens krisledning är aktiverad utser denna en gemensam talesperson för Kramfors kommun. Om endast POSOM är aktiverad kan en talesperson behöva utses för kommunikation om det pågående arbetet eller någon person från aktuell verksamhet.

4.6 Under POSOM-aktivitet

När POSOM aktiverats ska kommunens krisledning informeras kontinuerligt. Man kan även vända sig till kriskommunikationsansvarig för hjälp med kommunikation.

Det finns en POSOM-låda i socialtjänstens lokaler. I denna finns bland annat POSOM-västar, registerkort, kollegieblock, namnbrickor, tejp, mappar, pärmar, rekvisitionsblock och förteckning med telefonnummer till aktuella institutioner och företag.

5 Organisation i vardagen

POSOM samordningsgrupp ska normalt träffas en till två gånger/år. Resurspersonerna bör aktiveras med övning eller utbildning vartannat år och minst en träff varje år.

Varje kommunal förvaltning ska ha en egen krisplan som beskriver krisledning och organisation vid samhällsstörningar. För de större förvaltningarna; bildningsförvaltningen och välfärdsförvaltningen, ska även finnas utsedda resurspersoner. Dessa resurspersoner ska också stå till POSOMs förfogande vid ett allvarligare läge som omfattar hela kommunen för att bistå med psykosocial omsorg.

6 Utvärdering

En utvärdering av POSOM-arbetet under samhällsstörning ska göras så snart verksamheten återgår till det normala. Ordförande ansvarar för att en utvärdering utförs. Utvärdering ska delges kommunens krisledning.

7 Dokumentansvarig

Administrativa enheten är ytterst ansvarig för att Krisledningsplanen med bilagorna Kriskommunikationsplan och POSOM-plan revideras vid behov, dock minst en gång per mandatperiod. Om eventuella brister i planerna framkommer, vid exempelvis utvärdering av övning eller efter en samhällsstörning, ska planerna uppdateras utifrån de erfarenheter som gjorts.

Beredskapssamordnare ansvarar för övriga dokument angivna i dokumentförteckning.

7.1 Dokumentförteckning

1. Checklista POSOM samordningsgrupp
2. Checklista POSOM resurspersoner
3. Innehållsförteckning POSOM-låda
4. Lokalförteckning inom kommunen
5. Registerkort omhändertagen icke skadad
6. Åtgärds kort
7. Registerkort för efterfrågad
8. Aktuell matrikel över POSOM samordningsgrupp